

SAGA
EGMONT

PAAVO
RINTALA

VELKANI
KARJALALLE

SAGA
EGMONT

PAAVO
RINTALA

VELKANI
KARJALALLE

Paavo Rintala

Velkani Karjalalle

SAGA Egmont

Velkani Karjalalle

Cover image: Shutterstock

Teos on julkaistu historiallisena dokumenttina, jonka kieli kuvastaa julkaisuaikansa näkemystä.

Copyright © 1982, 2020 Paavo Rintala and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726546996

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Oheisen proosakatkelman - yritys luodata sanoin
muistumia, etsiä kadonnutta aikaa - tunnot ovat osin
samoja kuin Nahkapeitturien linjalla I osan lapsuuden
kuvissa sekä parissa viimeisimmistä radioteksteistä
»Kenties kaipaustakin tarvitaan» ja »Syntynyt, ei-missään».

Lainaukset ellei toisin mainita ovat Nelly Sachsin
runoudesta.

Tässä Helsingin-Leningradin junan päivävaunussa matkustajien enemmistö oli Viipuriin meneviä turisteja, vanhempaa väkeä ja iloisessa odotuksessa kuin turistiryhmät matkan alussa. Karjalanmurteinen hilpeys täytti vaunun. Tuntuivat olevan paljasjalkaisia viipurilaisia ja kannakselaisia. Rakkaat muistot - ja kipeäntunnot, suruntunnot - vetivät heitä Viipuriin hartaassa mielessä kuin roomalaiskatolisen kirkon jäseniä pyhiinvaellus Roomaan. Vaikka en kyennyt osallistumaan heidän iloonsa - tähän ikään saakka olin onnistunut karttamaan turistimatkoja - näiden ihmisten iloisuus vaikutti. En katunut että kuuluin ryhmään. Olin lähtenyt odotuksitta padakseni merkkipäivääni. En padakseni paljoja onnitteluja, kunnian ja arvostuksen kohteena olemista vaan välttyäkseni pettymykseltä: siltä että lähisukulaisten lisäksi tuskin kukaan huomaisi. Kun pakeni alta, saattoi aina jälkeen päin kohentaa - niin monta kertaa poispyyhittyä liitukirjoitusta taulusta - itsetuntoaan.

Jotten osallistumattomuudellani olisi häirinnyt matkaseurani iloa, istuin loitommalla. Vastapäätäni oli vanhahkonpuoleinen herra, liikemies kuulemma, saksalainen, menossa Leningradiin. Oli kiinnostunut kuulemaan suomettuneesta Suomestamme.

Kuinka se ilmeni, kuinka me itse sen koimme?

Sanoin ettei se aiheuttanut meille sellaista Angstia mitä varsinkin saksalaiset kuvittelivat, baijerilaiset eritoten.

Keskivertosuomalainen tuskin olisi tiennyt siitä ilman tehokasta tiedotusvälineistöä.

Syntymäni aikoihin Suomi oli huomattavasti suomettuneempi. Suomettajana oli tuolloin Saksa. Ja silloinen ääriivasemmisto otti silloisen suomettumisen yhtä raskaasti kuin Suomen äärioikeisto nykyisin nykysuomettumisen. Tämän kerroin.

Viime kädessä nuoret olivat saaneet kasvaa rauhassa, rakastua, tehdä työtään, kasvattaa vuorostaan omia lapsiaan. Minusta se oli tapahtunut vapaammassa ilmapiirissä kuin lapsuuteni aikaan jolloin Saksa suometti ainakin alempaa keskiluokkaa ja virkamiehistöä. Työväestökin oli »kansallistettu». Hädin tuskin sen oikeistosiiپی sai äänensä kuuluville. Ja edelleen: yhtäkaikki, oli aika mikä tahansa, maani taloudellisesti vastuullinen yläluokka - lapsuudessani Englannin suomettansa, puutavarakapitalistit - olisi silloinkin käynyt yhtä halukkaasti kauppaa Neuvostoliiton kanssa, mikäli olisi saanut siihen mahdollisuuden.

Matkatoverini oli odottanut jotakin muuta. Hän lähti etsimään ravintolavaunua. Olinko puhunut väärin. Suomettaminen ei viime kädessä tuntunut minun kaltaisteni elämään, oli suomettajana sitten Saksa tai Neuvostoliitto. Olin matkalla lapsuuteni Suomeen, Viipuriin. Synnyinkaupunkiini. Siitä lähtien kun opin vähän ymmärtämään aikuisia, tiesin että Viipuri oli paikka jossa tulini maailmaan. Muutamaa vuotta myöhemmin kuulin että se oli idän ja lännen rajalla, länsimaisen maailman etuvartiona enkä tietenkään ymmärtänyt kuulemaani.

Koulussa opin kirjoittamaan nimeni, syntymäaikani ja -paikkani: Viipuri. Nimeni oli Peni, mutta se ei ollut juurtunut minuun vielä yhtä lujasti kuin kaupunkini nimi: Viipuri. Viipuri oli Viipurin linna ja Punaisenlähteen tori, Pässinlinna, paljon ihmisiä ja eno ja mummo. Se oli jotakin olemassa olevampaa kuin minä, vain joku poika poikien joukosta, hän.

Ja itsenäisyyspäivänä kansakoulun toisella opettajaneiti pani hänet lausumaan runoa:

Viipuri, seisot kuin kallio meressä,
seisonut ennen jo tulella ja veressä,